MIELIPIDE

Seuraava suuri harppaus geenimanipulaatiossa voisi olla vehnä tai joku muu viljakasvi, joka kykenee itse sitomaan typen suoraan ilmasta. **ILKKA HERLIN VIERASKOLUMNISSAAN**

LUKIJALTA

Orpo olo

Kyllä tuli maajussille orpo olo, kun uuden maa- ja metsätalousministerin nimen kuuli.
Maahessu

Sos.- ja terv.ministerin virkaan lääkäri, oik.ministeriksi tuomari, maa- ja metsät.ministeriksi perhokalastaja. **Ei ymmärrä**

Koskisen lähtö oli huono juttu. Nyt Ville Niinistö yrittää pissattaa kokematonta Orpoa järjettömillä ympäristöasioilla.
Tavis

Kokoomuksen kiitos maaviljelijöille. Mutta saivathan Jasper Pääkkönen ja Ville Niinistö mieleisen ministerin.
Ei nimimerkkiä

Jörn Donnerista olisi pitänyt tehdä maatalousministeri! Olisi kertaheitolla tämä homma loppu. Ostettaisiin eväät Puolasta, halvalla. Loppuisi kituutus.
KM

Kokoomuksen puheenjohtajavaali meni hyvin. Maatalousmeppi Sarvamaa sai jatkokauden. **Jatkaa meppinä**

Lopun alkua

Munakunnan hallinto teki järkyttävän päätöksen myymällä osan yrityksestä Tanskaan. Alasajo Suomessa alkaa välittömästi. Tämä on nähty useasti.
Tuottaja

Jätevesiremontti

Haja-alueen jätevesi on tosi kallis, tarpeeton ja tuottamaton systeemi. Miten siitä rangaistaan? **En laita**

Missä voi tarkistuttaa jätevesisuunnitelman? Ympäristösihteeriä ei kiinnosta ja neuvoja ei tiedä. **JN**

Jätevesisekoilussa 60 prosenttia on ajatellut järjellä. Loput hyppäisi vaikka kaivoon, jos joku asetus käskee. 8 000 euroa ja voit käyttää vessaa.
Hah hah

Taloihin puuta

Suomeen pitäisi saada lainsäädäntöä, joka määrittää käyttämään tietyn määrän puuta uusien julkisten rakennusten materiaalina.
Biotalous nousuun

Oikeus elää

Kantri-lehden juttu kukkojen kasvatuksesta teki minusta kukkojen syöjän ja kukonpoikien elämän suojelijan.
Kukonpojillakin oikeus elää vähintään 110 vrk

Mitä tilalle?

Pillit pussiin lihantuotannon suhteen, mitä siihen tilalle?
Vinkkejä kaipaava

Tuulivoima

Nimimerkille Mauri tuulivoimaloista: Mauri uskoo sopimukseen kuin pässi uusiin sarviin. Vieköhän vaihtuva omistaja romut pois? **Jussi**

Ai että nuo Rissalan Hornettien moottoriäänet kuulostaa ihanalle musalle Savon pojan korvaan. Ne saa tuulivoimalatkin lakoomaan. **Kiitos**

Kookkaita lehmiä

Meidän ”ay-jättiläisemme” korkeus 157 cm. Lyhyelle lypsäjälle asemalla aivan liian suuri. Ja muutenkin lehmänä kömpelö rohjake.
Pienet kunniaan

Pieniäpä ovat friisiläiset. Täällä on ay-kaksoset (Hedemos Ufus), joista toisen elopaino 740, säkä 160+/-5cm, toinen 640/150. **JR**

Katajamäelle

Hannu Katajamäelle kymppiplussa kirjoituksesta.
Pisararata navettojen ja tuvan välillä

MARKKU VUORIKARI

KARI SALONEN

Alexander Stubbin ja Antti Rinteen asiantuntemus valtakunnasta perustuu pariin käyntiin Saariselällä ja Levillä parhaimpana turistiaikana keväthangilla, kirjoittaa Eelis Pulkkinen.

Stubbin hallitus tarjoaa työtä ruuhka-Suomeen

Suur-Helsinki saa hankkeisiinsa rahaa kokoomusjohtoisesti ja Tampere tietöihinsä demareilta. Se menee kuten Pekkarisen siltarumpupolitiikassa aikaisemmin.

Hallituksen päätelmä on sikäli ymmärrettävissä, että valtaosa äänestäjistä asuu ruuhka-Suomessa. Poliitikot ennakoivat tulevia eduskuntavaaleja ja muut asiat sysätään tuonnemmaksi.

Tätä en olisi uskonut, kun keskusteltiin hallitusohjelman kohentamisesta. Mikään ei parantunut. Esimerkiksi tämän yhteiskunnan työllään rakentaneet eläkeläiset jätettiin nuolemaan näppejään.

Eläkeindeksin yksi prosentti (1 prosentti) on edelleen saamatta. Sillä nyt ruuhka-Suomea rakennetaan. Olen takuuvarma siitä, että eläkeläiset muistavat hallituspuolueet tietyllä tavalla ensi kevään eduskunta vaaleissa.

Puoluejohtajien kuten Alexander Stubbin ja Antti Rinteen asiantuntemus valtakunnasta perustuu pariin käyntiin Saariselällä ja Levillä parhaimpana turistiaikana keväthangilla. Heille on siitä jäänyt väärä kuva Pohjoisen elämästä.

Turistit ovat tietenkin hyvä työllistäjä, mutta se on kausiluontoista. Todella pysyviä työpaikkoja tuodaan sijoittamalla perustuotantoon. Tällaisia ovat Soklin ratahanke ja muun maankamaran rikkauksien tuotannon tukeminen.

Nykyhallituksen asiantuntemus saattaa johtaa siihen, että polkaistaan käyntiin tunnelihanke Suomen lahden alitse Viroon. Tunnelista Jäämerelle oleva yhteys ei ole ollut vakavasti puheena.

Eelis Pulkkinen
Ylitornio

Puhtaat vedet ovat maaseudun voimavara

Esa Eranti on oikeassa kohdistaessaan huomiota suomalaisten taajamien jätevedenpuhdistamoiden tuottamiin päästöihin (MT 13.6.). Valtaosa typestä, fosforista ja raskasmetalleista päätyy jätelietteeseen, mutta kuten kirjoittaja toteaa, niitä pääsee mereen ja vesistöihin yhä huomattavia määriä.

Kannattaa huomata myös se, että kaikki muut kemikaalit ja yhdisteet kulkevat lähes ilman seurantaa sekä ylivirtausvedessä että lietteessä. Taajamien jätevedenpuhdistamot tuottavat ympäristöriskejä, joihin tulee suhtautua vakavasti.

Mutta koettaessaan vähätellä Talvivaaran kaivoksen päästöjä rinnastuksilla Helsingin kaupungin päästömääriin kirjoittaja menee hakoteille monin tavoin.

Eranti arvioi marraskuun 2012 kipsisakka-altaan vuodossa päässeen nikkeliä vesistöihin 3 500 kiloa. Luku on väärä.

Talvivaaran kipsisakka-altaan veden pitoisuudet ennen marraskuun 2012 allasvuotoa olivat tärkeimpien aineiden osalta seuraavat: nikkeliä 35–42 milligrammaa litrassa, alumiinia yli 2 000, uraania 4–6 ja sulfaattia noin 50 000 milligrammaa litrassa.

Altaasta pääsi vuotamaan vapaasti luontoon yhtiön ilmoituksen mukaan 240 000 kuutiota saastevettä. Pitoisuustietojen perusteella (kaksi vapaata kansalaismittausta ja neljä Kainuun elykeskuksen mittausta) tämä vesimäärä sisälsi nikkeliä yli kahdeksan tonnia, uraania 1,2 tonnia, alumiinia lähes 500 tonnia ja sulfaattia noin 12 000 tonnia.

Talvivaara on huomioiden allasvuodot ja ”hulevedet” käytännössä päästänyt koko toimintansa ajan selvästi enemmän nikkeliä herkille latvavesille kuin miljoonan asukkaan teollistunut pääkaupunkiseutu mereen, mikä toki sekään ei ole ongelmatonta.

Ja on hyvä muistaa, että tämän määrän lisäksi kipsisakka-altaan vuoto täytti myös alueen maapohjaiset patoaltaat, joihin on johdettu yli 1 000 000 kuutiota kipsisakka-altaan vuotovettä.

Sinne johdettiin vuodon aikana uraania 4–5 tonnia, nikkeliä yli 30 tonnia, alumiinia 2 000 tonnia ja sulfaattia noin 50 000 tonnia. Nähtäväksi jää, kuinka laajalle pohjavesiin saasteet ajansaatossa leviävät.

Rinnastus Helsingin päästöihin kertoo myös sen, että kirjoittajalta on hukassa myös vesistöjen ekologian taju. Kun puhutaan vedenjakajalta alkavista herkistä ja pienistä latvavesistä, on kyse aivan eri asiasta kuin Helsingin edustan merivesistä. Vuoksen puolen matalat järvet ovat erityisessä vaaravyöhykkeessä.

Suurin erämaajärvemme Laakajärvi on kalatuoton kannalta käytännössä jo romahtanut. Syvänteisiin kertyy koko ajan lisää kaivoksen sulfaatteja ja raskasmetalleja. Ja syvänteet ovat järvien tuottokyvyn kannalta niiden selkäranka ja sielu.

Vesistöt ovat myös seutukuntien yhteisöllistä pääomaa ja resurssia. Puhtaat vesistöt ovat osa koko maaseudun vetovoiman ja elämän perustaa. Kyse on myös taloudesta. Puhdas elintarviketuotanto ja vesistöjen varaan rakentuva matkailu ovat menestystekijöitä, joiden arvo kannattaa noteerata, ennen kuin ne on menetetty.

Meillä on hätä ympäristömme puolesta. Kuusi järveä on saastunut siihen pisteeseen asti, etteivät ne voi toipua ilman aktiivisia kunnostustoimia. Savon ja Kainuun puolen isot järvet ovat saastumassa.

Kuinka paljon täytyy tapahtua, ennen kuin Talvivaara myönnetään vuosituhannen suurimmaksi ympäristökatastrofiksi Suomessa?

Helvi Heinonen-Tanski
biokemisti
Kuopio
Hannu Hyvönen
dokumentaristi
Iisalmi
Antti Lankinen
Sotkamon Luonto
Sotkamo
Jari Natunen
biokemisti
Helsinki
Reino Rönkkö
vapaa-ajan kalastaja
Sonkajärvi

Kemera-byrokratia ei vähene

MT:n jutussa 18.6.2014 kiiteltiin kemerabyrokratian vähenemistä. Valitettavasti asia ei ole näin, vaan päinvastoin.

Jälkirahoitteisiin taimikonhoidon ja nuoren metsänhoidon tukiin on tulossa pakollinen ennakkohakemus. Kenttämiesten laskelmien mukaan 1–4 hehtaarin hankkeen ennakkohakemus- ja toteutusselvityskustannukset ovat palkka- ja matkakuluineen noin 300 euroa. Jos tätä ei mitenkään huomioida tuen mitoituksessa, menevät pienten hankkeiden tuet pelkkään byrokratiaan.

Vesien suojelun vaatima byrokratia vien ojitushankkeiden suunnittelussa entistä suuremman työpanoksen. MMM ja MTK toki tekevät tosissaan töitä, että pienten hankkeiden ennakkohakemuksia ei tarvittaisi. Kemeraesitystä kiitellään yleisesti. Valitettavasti puoli Suomea on joutumassa kärsijäksi.

Yhteiskunnan päätökset, dieselveron, polttoaineverojen ja rikkidirektiivin lisäkustannukset painavat äärialueiden puun hintaa. Kemeratuen avulla näitä vaikutuksia voidaan kompensoida.

Näyttö kemeran tuloksista Pohjois-Suomen metsien kasvussa on kiistaton. Nuorten metsien kasvu Lapissa on nelinkertaistunut 70- luvulta. Näihin tuloksiin soisi Aarre-lehdessä Lapin kemeratukia mollaavan Juha Aaltoilankin tutustuvan.

Keiteleen sahan käynnistyttyä Pohjois-Suomi lienee ainoa alue, jossa tukkikin hakataan metsäohjelmien tavoitteiden mukaan viimeistä kuutiota myöten.

Jukka Aula
johtaja, Metsänomistajien liitto Pohjois-Suomi

PENTTI VÄNSKÄ

Pienten hankkeiden kemeratuet ovat vaarassa kulua pelkkään byrokratiaan, Jukka Aula kirjoittaa.

Osuuspankit ovat paikkakuntansa vahvoja kehittäjiä

Raahen Seudun Osuuspankki on satavuotias. On syytä onnitella osuuspankkia sen työstä Raahen ja sen ympäristön kehittämisestä.

Osuuspankkitoiminta lähti toimintaan Suomessa reilut sata vuotta sitten hyvin vaatimattomasti. Osuustoiminnan alkuunpanijana toimi tohtori Hannes Gebhard.

Gebhardin syntymästä tuli huhtikuussa 150 vuotta. Hän syntyi Kemijärvellä 8.4.1864, mutta varttui ja kävi koulunsa Kajaanissa. Näin Raahessa on syytä juhlia osuuspankin sataa toimintavuotta ja pellervolaisen osuustoiminnan kehittäjän Hannes Gebhardin 150:aa vuotta.

Aina 1960-luvun loppupuolelle saakka pankkien nimi oli osuuskassa. Vuosikymmeniä ne olivat usein pieniä kyläkassoja, jotka toimivat hoitajiensa pirteissä. Niiden tehtävänä oli maaseudun hyvinvoinnin ja talouselämän kehittäminen, ennen kaikkea maatalouden ja pienviljelijöiden toimeentulon parantaminen. Lainoja annettiin vaikkapa lehmän ostamista varten.

Itse tutustuin tarkasti osuuskassan toimintaan opiskelun aikana 1960-luvun alkupuolella, kun sain tehdä tutkielman opiskelupaikkakunnan osuuskassan toiminnasta ja sen merkityksestä nimenomaan paikallisen maatalous- ja puutarhatuotannon kehittämisessä.

Sotien jälkeen osuuskassoilla oli erittäin merkittävä osa Karjalan siirtoväen ja Pohjois- ja Itä-Suomen asutustoiminnan kehittämisessä. Vaikka Suomen valtio avusti siirtolaisia ja asutustilojen nuoria emäntiä sekä isäntiä monin tavoin, he tarvitsivat myös lainoja rakentamiseen, eläinten hankkimiseen ja koneistamiseen.

Tämä merkitsi myös osuuskassojen kasvamista varsinaisiksi pankkitoimintaa harjoittaviksi laitoksiksi. Osuuskassoista kasvoi myös yritystoiminnan ja asuntotuotannon voimakkaita rahoittajia.

Kassat kasvoivat ja ne toimivat kuin oikeat pankit. Sen vuoksi 60-luvun lopulla niiden nimikin päätettiin muuttaa kassoista pankiksi. Se oli hyvä päätös.

Se merkitsi myös sitä, että itsenäisistä osuuspankeista ja sen keskuspankista kasvoi Suomen suurin pankkiryhmittymä, jonka omistajina ovat suomalaiset ja pankkiryhmittymä on puhtaasti suomalainen.

Sana ”osuus” merkitsee sitä, että pankit ovat jäsentensä omistamia ja niissä lopullista päätösvaltaa käyttävät jäsenet joko äänestämällä vaaleissa tai kokoontumalla osuuskunnan kokoukseen. Taloudellinen demokratia toimii.

Itselleni merkittävä asia osuuspankkitoiminnassa oli se, että sain olla Paltamon Osuuskassan osuuskunnan kokouksessa puheenjohtajana, kun Paltamon Osuuskassan nimi muutettiin Paltamon Osuuspankiksi. Kokouksia piti olla kaksi, koska kyseessä oli sääntöjen muuttaminen. Tämä oli minulle suuri kunniatehtävä.

Pienestä paikkakunnasta huolimatta Paltamon Osuuspankki on menestynyt hyvin, talletukset ovat kasvaneet ja pankki on hoitanut hyvin paikkakunnan kehittämiseen tarvittavan rahoitushuollon.

Merkittävää oli 60-luvun lopulla, että Paltamon Osuuspankkiin tuli kuukausittain noin 600 maitotiliä. Se merkitsi, että maitotilipäivänä pankissa kävi todella kova vilske.

Myös metsätulot olivat todella merkittävät. Siihen aikaan maatiloille jaettiin valtion metsiä lisäalueiksi ja näin maatiloista tehtiin elinkelpoisia. Valtio jopa osti maatiloja ja jakoi ne sitten lisäalueiksi.

Kaiken kaikkiaan pellervolainen osuustoiminta voi hyvin ja vahvistuu. Hannes Gebhard teki hyvää työtä sysätessään sen liikkeelle reilut sata vuotta sitten. Hän näki sen erinomaiseksi keinoksi Suomen talouselämän kehittämisessä.

Vilho Kinnunen
Piehinki

VIERASKOLUMNI

Kannattaako geenejä muunnella?

Vastaus otsikon kysymykseen osaltani on: en tiedä. Sen kuitenkin tiedän, että geenimuuntelun historia ruuantuotannossa on pitkä, vaiherikas ja runsaasti vallankumouksellisia muutoksia aiheuttanut.

Kun aikanaan osa ihmisistä siirtyi keräily- ja metsästystaloudesta maanviljelykseen, he ryhtyivät myös jalostamaan uudenlaisia kasveja, sellaisia, jotka sopivat paremmin maatalouteen. Sitähän on hieman vaikea kuvitella, mutta ennen maataloutta ei ollut maatalouteen sopivia kasveja. Ne piti jalostaa.

Viljelijät jalostivat kasveja käyttämällä tietämättään geenimutaatioita hyväkseen vuosituhansia ennen kuin geenit keksittiin. Vielä vähemmän viljelijät saattoivat tietää mitään siitä, mitä heidän työstään seurasi.

Tällaisen manipulaation tuloksia ovat esimerkiksi nykyisenkaltaiset maissi, vehnä ja riisi. On helppo kuvitella, miten suuri vaikutus näillä kasveilla on ollut historiassa. Ja vaikutus on ulottunut aivan viime vuosikymmeniin.

Kun tekniikka on kehittynyt, manipulointi on nopeutunut ja saanut uusia muotoja. Vihreä vallankumous oli tällainen harppaus, jossa ruokaa kyettiin yhtäkkiä tuottamaan aivan uudenlaisia määriä.

Nykyään geenejä voidaan siirtää oliosta toiseen ja ja näin saada uusia ominaisuuksia vanhoihin olioihin, kuten viljelykasveihin.

On paljon ihmisiä, jotka kuvittelevat, että näin ongelmat ratkeavat tulevaisuudessakin. Kyllä tekniikka hoitaa, kunhan siihen vain jaksetaan panostaa, he sanovat. Mutta silloin unohtuu, että kun löydämme yhden ratkaisun, luomme aina uusia ongelmia, joita emme tunne.

Vihreä vallankumous pelasti massoittain ihmisiä nälkäkuolemalta, mutta se loi myös ennalta arvaamattomia uusia ongelmia.

Vihreä vallankumous johti väkilannoitteiden käytön kasvuun ja siten lukuisiin maankäytön ja vesistöjen ongelmiin, joita nyt ratkomme. Samoin se oli omiaan heikentämään lajien monimuotoisuutta.

Nyt olemme taas kerran sellaisella kynnyksellä, jota ylittäessämme emme tiedä, mihin jalkamme laitamme. Jotain sentään tiedetään. Kun on luotu glyfosaattia sietävä soijalajike, on luotu paitsi uusia rikkakasveja, jotka sietävät glyfosaattia, myös soija, joka sisältää glyfosaattia.

Seuraava suuri harppaus geenimanipulaatiossa voisi olla vehnä tai joku muu viljakasvi, joka kykenee itse sitomaan typen suoraan ilmasta. Kuulemma sellaisia on jo työn alla.

Tuollainen kasvi olisi vallankumouksellinen. Päästäisiin esimerkiksi eroon valtavasta määrästä kasvihuonekaasuja, joita syntyy, kun viljalle tuotetaan typpilannoitteita teollisesti.

Mihin muuhun se johtaisi? Emme tiedä. Ainakin lannoiteteollisuuden pelimerkit jaettaisiin uudelleen. Kuitenkin nämä esimerkit osoittavat, että teknologia on arvaamaton kumppani. Emme pääse siitä eroon, mutta emme myöskään tiedä, miten se elämäämme muokkaa, vaikka itse sitä kehitämme.

ILKKA HERLIN on filosofian tohtori ja Elävä Itämeri -säätiön hallituksen puheenjohtaja.
ilkka.herlin@cargotec.com

VERKOSSA SANOTTUA

Tapaamme myös täällä facebook
6624 TYKKÄÄ
www.maaseuduntulevaisuus.fi

Valokuitu keräsi kommentteja

Kuluneen viikon kommentoiduimmat päivitykset MT:n Facebook-seinällä käsittelivät valokuitua ja varhaisperunoita.

”41 prosentilla suomalaisista on mahdollisuus nopean verkkoyhteyden tarjoavaan valokuituun”, kirjoitti toimittaja **Henrik Schäfer** MT:n Facebook-seinällä 22.6.

Jari Hämäläinen kertoo, ettei yhteyttä ole eikä taida tullakaan, koska aiheeseen liittyen on Viitasaarella tehty kunnallisvalitus.

Reijo Rantonen lateli euroja peliin: ”Kuidun hinta on yli 2 000 euroa (yli 300 metrin runkolinjasta) ja 100/10M kuukausimaksu 65,90 euroa. 4G (100M) toimii hyvin ja vain 25 euroa kuukaudessa, niin eipä tässä kuituja haikailla toistaiseksi.”

Pirjo Kaarina Heikkinen: ”Näillä main maalla vain voi unelmoida etätöistä.”

Ari Lehtolahden mielestä kuitua on turha rakentaa: ”4G laajenee koko Suomeen ja vielä nopeampia on tulossa.”

Janne Juhani Koivumäki: ”Valokuituyhteydellä tässä selataan internetiä. Ei kai muihin verkkoyhteyksiin olisi mahdollisuutta, kun asun niin kaukana mastoista.”

Urpo Nilsen: ” Ilomantsiin rakentavat Ilonetin toimesta sadan megan yhteyksiä kylille. Sata euroa oli vaan liittyminen. Kuukausimaksuksi kaavailevat viittäkymmentä euroa. Minä maksan neljäkymmentä euroa kuukaudessa kahdeksan megan yhteydestä Soneralle.”

Majro Elasvuo: ”Tuossa 800m päässä nousee kaapeli ylös ja loppumatka ilmojenteitä. Eikä taida tulla, meitä kaksi taloutta tämän linjan päässä.”

Teemu Haimi: ”Täällä Kouvolan Aitomäen kylässä ei jääty odottelemaan ihmeitä tapahtuvaksi, vaan perustettiin oma valokuituosuuskunta ja nyt melkein sadalla halukkaalla on valokuituliittymä nopeudella 100 megaa sisään ja 10 megaa ulos. Pystyttiin tarjoamaan liittymä n. puolet halvemmalla.”

Leena Pakarinen: ”Ei ole, eikä tuu, Rautalampi. Haluaisin kyllä.”

Varhaisperunan kohtalo surettaa

Valokuiden lisäksi Facebookissa kommentoitiin kiitettävästi juhannuksen alla kerrottua uutista kotimaisen varhaisperunan polkuhinnoittelusta.

Johannes Pohjolainen: ”Peruna on ehkä kaikkein aliarvostetuin elintarvike. Tullen männen pottu päihittää pastat, pitsat, riisit ja makaroonit. Yhtä samaa vehnäjauho mössöä ne ovat kaikki lasanket ym italijaanojen moskat.”

Pohjolainen jatkaa: ”Hinnoittelu on kahden kauppaketjun käsissä, ja ne myös päättävät mitä me ostamme. Ostamme vain niitä tuotteita mitkä nämä kaksi suurta valikoimiinsa ottavat. Kesko ja varsinkin SOK ovat monopoliasemassa, eikä S-ryhmää näytä osuustoiminta-aate kiinnostavan pätkän vertaa. Prismat ja S-marketit ovat pahimpia kotimaisen tuottajan sortajia!

Anne Penninkangas: ”Lapinjärven Salessa myytiin perunaa ilman alkuperämerkintää.”

Martti Paukkunen: ”Sama kaikilla alkutuotannolla, emme mahda sijainnillemme mitään! Tässä on vaara, että kotimaisen varhaisperunan tuotanto loppuu, kun vanhat lopettavat. Sen jälkeen on tyytyminen ruottinmaalaiseen pottuun.”

MAIJA ALA-SIURUA